

SPREJETA BESEDILA

P9_TA(2023)0329

Prihodnost evropskega knjižnega sektorja

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. septembra 2023 o prihodnosti evropskega knjižnega sektorja (2023/2053(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 167 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov z dne 13. decembra 2006,
- ob upoštevanju Marakeške pogodbe o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja z dne 27. junija 2013,
- ob upoštevanju Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi¹,
- ob upoštevanju Direktive 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela²,
- ob upoštevanju Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine³,
- ob upoštevanju Direktive 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del⁴,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2017/1563 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o čezmejni izmenjavi med Unijo in tretjimi državami izvodov v dostopnem formatu določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščiteneh z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, v korist slepih in slabovidnih oseb ter oseb z drugimi motnjami branja⁵,

¹ UL L 167, 22.6.2001, str. 10.

² UL L 272, 13.10.2001, str. 32.

³ UL L 376, 27.12.2006, str. 28.

⁴ UL L 299, 27.10.2012, str. 5.

⁵ UL L 242, 20.9.2017, str. 1.

- ob upoštevanju Direktive (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščiteneh z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi¹,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve²,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2017/1128 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o čezmejni prenosljivosti storitev spletnih vsebin na notranjem trgu³,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES⁴,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013⁵,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013⁶,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2022/1925 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. septembra 2022 o tekmovalnih in pravičnih trgih v digitalnem sektorju in spremembi direktiv (EU) 2019/1937 in (EU) 2020/1828 (akt o digitalnih trgih)⁷,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (akt o digitalnih storitvah)⁸,
- ob upoštevanju Evropske listine o regionalnih ali manjšinskih jezikih,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o umetni inteligenci v izobraževanju, kulturi in avdiovizualnem sektorju⁹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. maja 2010 o „Europeani – naslednji koraki“¹⁰,

¹ UL L 242, 20.9.2017, str. 6.

² UL L 151, 7.6.2019, str. 70.

³ UL L 168, 30.6.2017, str. 1.

⁴ UL L 130, 17.5.2019, str. 92.

⁵ UL L 170, 12.5.2021, str. 1.

⁶ UL L 189, 28.5.2021, str. 34.

⁷ UL L 265, 12.10.2022, str. 1.

⁸ UL L 277, 27.10.2022, str. 1.

⁹ UL C 15, 12.1.2022, str. 28.

¹⁰ UL C 81 E, 15.3.2011, str. 16.

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 27. septembra 2007 o i2010: na poti do evropske digitalne knjižnice¹ ,
 - ob upoštevanju resolucije Sveta z dne 12. februarja 2001 o uporabi nacionalnih sistemov za določanje cen knjig² ,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A9-0257/2023),
- A. ker imajo knjige v naši družbi osrednjo vlogo kot neprecenljiv vir znanja, izobrazbe, kulture, informacij in zabave ter kot nepogrešljivo sredstvo za ohranjanje in širjenje vrednot EU, kulturne in jezikovne raznolikosti ter kulturne dediščine;
 - B. ker knjige bogatijo besedišče in izboljšujejo jezikovno znanje, so ljudem v pomoč pri razumevanju in izražanju kompleksnih idej ter spodbujajo kritično razmišljanje, radovednost, analitične spretnosti, demokratično udeležbo in socialno vključevanje;
 - C. ker imajo knjige posebej pomembno vlogo v človekovem življenju od otroštva naprej, saj podpirajo otrokov kognitivni, čustveni in socialni razvoj;
 - D. ker je evropski knjižni sektor ena od največjih kulturnih in ustvarjalnih industrij v Evropi, ki letno izda približno 600 000 naslovov, po ocenah pa celotna vrednostna veriga v EU zaposluje več kot pol milijona ljudi;
 - E. ker celotna vrednostna veriga knjižnega sektorja temelji na ravnovesju med njegovimi različnimi akterji, kot so avtorji, založniki, distributerji, tiskarji, prevajalci, knjigarnarji in knjižnice in navsezadnje bralci; ker ima vsak akter pomembno vlogo in ker vsak ukrep, ki negativno vpliva na katerega koli od njih, vpliva na celotno verigo;
 - F. ker so avtorji ustvarjalni vir vseh knjig in hrbtenica sektorja;
 - G. ker imajo evropski založniki, med katerimi je velika večina malih in srednjih podjetij ali celo mikropodjetij, ključno vlogo pri zagotavljanju kulturne raznolikosti in svobode izražanja, s čimer omogočajo, da se sliši pluralnost glasov;
 - H. ker morajo založniki za ustvarjanje knjige izvajati dosledne in tvegane dolgoročne naložbe, da bi zagotovili širok nabor ustvarjalnih del;
 - I. ker je zmožnost evropskega knjižnega sektorja, da javnosti nudi širok nabor knjig, odvisna od učinkovitega okvira avtorskih pravic, ki vsakemu delu vrednostne verige omogoča plačilo za ustvarjanje in vlaganje v nove knjige;
 - J. ker ima knjižni sektor osrednjo vlogo pri spodbujanju svobode izražanja, ki jo je mogoče uresničevati le z zagotavljanjem svobode, neodvisnosti, uredniške pluralnosti in odgovornosti avtorjev v založniški industriji;

¹ UL C 219 E, 28.8.2008, str. 296.

² UL C 73, 6.3.2001, str. 5.

- K. ker vpliv in regulativni pritisk, ki ga izvajajo vlade nekaterih držav članic na knjižni sektor, in pojav samocenzure avtorjev negativno vplivajo na kulturno raznolikost in svobodo izražanja, kar je v nasprotju z vrednotami EU;
- L. ker so tiskane knjige, e-knjige in zvočne knjige različne možnosti, ki so na voljo na trgu, in se medsebojno dopolnjujejo;
- M. ker tiskane knjige predstavljajo približno 85 %¹ prodaje knjig na evropskem trgu in jih zlasti mladi bralci raje uporabljajo in so se izkazale za koristne za razvoj otrok;
- N. ker knjigarne in knjižnice, zlasti v lokalnih skupnostih, delujejo kot vstopne točke za spodbujanje branja, znanja in kulture ter imajo osrednjo vlogo pri spodbujanju socialne in digitalne vključenosti;
- O. ker ruska vojaška agresija na Ukrajino, posledična rast stroškov v sektorju, naraščajoča inflacija in papirna kriza predstavljajo precejšen izziv za knjižni sektor in zmanjšujejo njegovo konkurenčnost;
- P. ker je pandemija covida-19 močno vplivala na evropski knjižni sektor, kar je imelo različne učinke v državah članicah in na različne dele vrednostne verige; ker je ob tem sektor vseeno pokazal odpornost, zlasti v tistih državah članicah, ki so ponudile ustrezno in ciljno usmerjeno podporo;
- Q. ker v EU veliko izdanih knjig ni na voljo evropskim bralcem zaradi jezikovne in geografske razdrobljenosti trga EU, zlasti pa pomanjkanja prevodov iz drugih jezikov razen iz angleščine, tudi iz manj razširjenih jezikov;
- R. ker branje stalno upada zaradi priljubljenosti družbenih medijev, digitalnih platform in aplikacij, ki so v mnogih primerih nadomestili branje kot razvedrilno pristočasno dejavnost;
- S. ker delež knjig, izdanih v formatih, dostopnih invalidom, stalno narašča, vendar je še vedno nezadosten;
- T. ker je razpoložljivost digitalnih knjig priložnost za izboljšanje dostopnosti za invalide, vendar so za to potrebne ustrezne naložbe v pripravo različnih formatov in razvoj ustreznih znanj in spretnosti;
- U. ker pomanjkanje interoperabilnosti med formati e-knjig krepi položaj prevladujočih akterjev na trgu, obenem pa omejuje izbiro in varstvo potrošnikov;
- V. ker je izstop Združenega kraljestva iz EU močno vplival na dobavno verigo evropskega knjižnega trga, saj je prekinil uvoz in izvoz ter povečal cene knjig ter stroške pošiljanja in carine, kar negativno vpliva na razširjanje evropskih vsebin;
- W. ker je izstop Združenega kraljestva iz EU negativno vplival tudi na razvoj prepotrebnih znanj in spretnosti v založniškem sektorju, ker je zmanjšal študentske izmenjave med Združenim kraljestvom, Irsko in drugimi evropskimi državami v zelo cenjenih založniških programih;

¹ Statistika evropskega knjižnega trga 2021–2022, Združenje evropskih založnikov.

- X. ker trenutni pomanjkanje papirja in črnila otežuje tiskanje knjig;
- Y. ker so številne otroške knjige tiskane v Aziji, in sicer zaradi nezadostnih proizvodnih zmogljivosti v Evropi;
- Z. ker bodo morali tiskarji in proizvajalci papirja v skladu z uredbo o krčenju gozdov¹ zbirati in pošiljati podatke o virih lesa, ki se uporablja za proizvodnjo papirja za knjige, saj mu ni več mogoče slediti, ko je predelan v papir;
- AA. ker so fiksne cene knjig v nekaterih državah članicah instrument za zaščito njihovih kulturnih politik in lahko pomagajo zagotoviti uredniško pluralnost, obilno ponudbo knjig in raznoliko lokalno mrežo neodvisnih knjigarnarjev, zlasti glede na vse večjo spletno prodajo;

Družbeni pomen dostopa do knjig

1. poziva vse države članice, naj knjige priznajo kot osnovno dobrino ter na nacionalni ravni sprejmejo ukrepe za nadaljnje spodbujanje branja že v zgodnjem otroštvu;
2. poudarja, da je treba zagotoviti ravnovesje v knjižnem ekosistemu z varovanjem posebne vloge, ki jo imajo različni akterji v vrednostni verigi, kot so avtorji, založniki, tiskarji, distributerji, prevajalci, knjigarnarji in knjižnice;
3. opozarja na vrednost knjig kot sredstva za spodbujanje raznolikosti in vključevanje skupin, ki jih ogroža marginalizacija, v družbo, zlasti oseb brez digitalnih znanj in spretnosti ter invalidov in manjšin;
4. v zvezi s tem poziva države članice, naj čim prej začnejo izvajati evropski akt o dostopnosti² ter sprejmejo ukrepe, da bodo knjige na voljo v obliki, dostopni invalidom, kar je v interesu kulturnega, socialnega in poklicnega vključevanja;
5. opozarja, da je evropski akt o dostopnosti tesno povezan z Marakeško pogodbo, ki je bila v zakonodajo EU prenesena z Direktivo (EU) 2017/1564 in Uredbo (EU) 2017/1563, zato poudarja, da se je treba pri omogočanju dostopnosti knjig izogibati podvajanju in nepošteni konkurenci;
6. poudarja, da zaradi velikega števila del, ki so na voljo na trgu, in tehničnih izzivov, povezanih z dostopnostjo, vse e-knjige ne bodo dostopne do leta 2025;
7. zato poziva države članice, naj zagotovijo, da bodo na voljo ustrezna sredstva za kritje visokih stroškov in opozarja, da je treba spoštovati odstopanja iz evropskega akta o dostopnosti, zlasti za male in mikro- založnike, ter zagotoviti, da se zaradi zahteve po dostopnosti e-knjig ne bo zmanjšala ponudba knjig na trgu;

¹ Uredba (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010 (UL L 150, 9.6.2023, str. 206.)

² Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

8. poziva države članice, naj sektorju, zlasti malim in srednjim podjetjem ter mikropodjetjem, priskrbijo ustrezno finančno in strukturno podporo, hkrati pa naj financirajo raziskave in inovacije za povečanje dostopnosti;
9. poziva Komisijo, naj pri vmesnem pregledu programa Ustvarjalna Evropa za obdobje 2021–2027 uvede merljive cilje v zvezi s porabo finančnih sredstev za izboljšanje dostopnosti knjig za invalide;

Podpiranje in spodbujanje boljšega kroženja evropskih knjig

10. poziva Komisijo in države članice, naj povečajo proračun programa Ustvarjalna Evropa za obdobje 2028–2034 ter več sredstev namenijo knjižnemu sektorju, poleg tega pa naj povečajo podporo temu sektorju prek programa Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034;
11. poziva države članice, naj spodbujajo raznolika dela z veliko kulturno in družbeno vrednostjo, in sicer naj povečajo proračun knjižnic za nakup, da bodo lahko razširile ponudbo knjig in zbirke ter zadovoljile potrebe svojih skupnosti; poleg tega poziva države članice, naj podprejo lokalne knjigarne in zaščitijo naložbeno zmogljivost založnikov;
12. poudarja, da je treba podpreti ustvarjanje in prevajanje evropskih knjig in zlasti povečati javna sredstva na nacionalni in evropski ravni, da bi izboljšali kroženje, prepoznavnost in raznolikost prevedenih del;
13. v zvezi s tem poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo kulturno raznolikost s podpiranjem prevajanja knjig v regionalne, manjšinske in manj razširjene jezike;
14. poudarja, da je treba podpreti prevajanje evropskih neleposlovnih del, zlasti prek programa Ustvarjalna Evropa, ki pa tega sedaj ne omogoča;
15. poudarja pomen mobilnosti in izmenjav med avtorji in prevajalci, da se olajša njihovo ustvarjalno delo in izboljšajo možnosti za pridobivanje novih poklicnih izkušenj v tujini;
16. pozdravlja novo pobudo za mobilnost Kultura premika Evropo, ki je del programa Ustvarjalna Evropa ter umetnikom in kulturnim delavcem, zlasti književnim prevajalcem, zagotavlja nepovratna sredstva za mobilnost;
17. v zvezi s tem poziva Komisijo, naj preuči možnost nadaljnje razširitve te pobude na druge predstavnike knjižnega sektorja;
18. opozarja, da je sposobnost knjižnega sektorja za ohranjanje raznolike mreže knjigarn in trga, ki temelji na inovacijah, odvisna od ustreznega izobraževanja in usposabljanja, ki ljudem omogoča poklicno pot v knjižni industriji;
19. poudarja, da je Komisija leto 2023 razglasila za evropsko leto spretnosti, in v zvezi s tem poziva države članice, naj podprejo programe izobraževanja in usposabljanja, namenjene različnim akterjem v knjižnem sektorju;
20. poudarja pomen nagrade Evropske unije za književnost, ki poudarja ustvarjalnost in raznolikost sodobnega leposlovja EU, spodbuja kroženje literarnih del EU ter povečuje zanimanje za literarna dela, ki izvirajo iz drugih držav članic;

21. podpira nadaljnje spodbujanje in večjo prepoznavnost nagrade Evropske unije za književnost v državah članicah, tudi z oblikovanjem kategorije evropskih otroških knjig;
22. poudarja pozitivno vlogo, ki jo imajo vplivneži pri inovativnem promoviranju knjig v družbenih medijih, s čimer spodbujajo branje in evropsko kulturo med mlajšimi generacijami;

Na poti k vključujoči bralni kulturi

23. poziva k več pobudam za spodbujanje branja v državah članicah, kot je uvedba „kulturnih bonov“, zlasti za mlade in marginalizirane skupine, s katerimi bi lahko olajšali nakup knjig;
24. spodbuja države članice, naj razvijejo celostno nacionalno politiko za spodbujanje pismenosti, tudi s sodelovanjem med knjižnim in izobraževalnim sektorjem, ter poziva Eurostat, naj zagotovi sveže in primerljive podatke o bralnih navadah, zlasti med otroki;
25. poziva zlasti k večji podpori za otroške knjige, ki bi jih spodbujali z vzpostavitvijo programa prve knjige ali s podobnimi pobudami na nacionalni ravni, s katerimi bi spodbujali branje;
26. poudarja pomen branja v zgodnjem otroštvu, zlasti tiskanih knjig, za razvoj kognitivnih spretnosti in pismenosti otrok;
27. pri tem poudarja vlogo šolskih knjižnic in usposobljenih knjižničarjev pri usmerjanju, lažšanju dostopa do znanja in spodbujanju bralnih navad;
28. pozdravlja prvi dan evropskih avtorjev, ki ga je uvedla Komisija, da bi mlade generacije spodbudila k branju knjig, in izraža željo po sodelovanju pri nadaljevanju in krepitvi te pobude, da bi zagotovili dolgotrajno zapuščino;
29. poziva države članice, naj vzpostavijo mrežo ambasadorjev branja, katere člani bodo spoštovani in vplivni vzorniki, ki bi delili svojo strast in navdušenje ter tako spodbujali branje;
30. opozarja na pomembno vlogo, ki jo ima Europeana, evropska digitalna platforma kulturne dediščine; zato poziva, naj se stori več za nadaljnji razvoj, financiranje in promocijo platforme;
31. poudarja vlogo knjižnic in knjigarn kot varnih in domačih prostorov, v katerih se spoštujejo zelo različna stališča ter kjer se bralne in kulturne dejavnosti prenašajo v življenje; obžaluje vse napade nanje;
32. poudarja družbeno vlogo knjižnic kot krajev, kjer se državljani srečujejo z avtorji in izmenjujejo mnenja, zlasti v majhnih mestih in manj razvitih regijah; poziva države članice, naj knjižnicam namenijo ustrezna sredstva, in poudarja pomen sodelovanja med javnimi knjižnicami po vsej Evropi;
33. poudarja, da so neodvisne knjigarne temelji lokalnih skupnosti, saj ponujajo raznoliko uporabniško izkušnjo in pogosto podpirajo nove in lokalne avtorje;

34. zato poziva Komisijo, naj uvede oznako za neodvisne knjigarne v EU, s čimer bi povečali prepoznavnost lokalnih knjigarn in spodbujali raznolikost evropskih knjig;
35. poudarja pozitivno vlogo, ki jo imajo knjižni sejmi pri promociji branja in avtorjev, spodbujanju kroženja evropskih knjig in izmenjavi dobrih praks v sektorju;
36. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da v nekaterih državah članicah naraščajo trendi cenzure, in opozarja, da ima knjižni sektor pomembno vlogo pri varovanju svobode izražanja in v boju proti dezinformacijam, zlasti z zagotavljanjem, da imajo avtorji, tudi tisti iz drugačnih in marginaliziranih okolij, dostop do priložnosti za podporo in usposabljanje;
37. pozdravlja različne pobude za podporo Ukrajini od začetka vojne, zlasti tiste, katerih namen je, da otrokom omogočajo dostop do knjig, olajšajo vključevanje beguncev in zaščitijo ukrajinsko kulturo;
38. poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo ukrajinski knjižni sektor, vključno z umetniki in avtorji, med vojno in obnovo države še naprej prejemal zadostna finančna sredstva;
39. poudarja vlogo, ki jo ima program Ustvarjalna Evropa pri financiranju nekaterih od teh projektov, kot je pobuda Tales of EUkraine;

Izzivi za rast knjižnega sektorja v prihodnosti

40. poziva Komisijo in države članice, naj podprejo sektor pri zelenem prehodu, zlasti s finančnimi spodbudami, raziskavami in sodelovanjem med vsemi akterji v dobavni verigi, tudi na področju uporabe surovin, trajnostne embalaže in prevoza, potrebnih za proizvodnjo in distribucijo tiskanih knjig;
41. poudarja prevladujočo papirno naravo knjižne industrije in poziva Komisijo, naj to upošteva pri oblikovanju in izvajanju politik za zeleni prehod;
42. pozdravlja prizadevanja sektorja za bolj zeleno in trajnostno tiskanje knjig z uporabo papirja s certifikatom in recikliranega papirja, pa tudi različne druge pobude, kot so uporaba računal ogljičnega odtisa in zelene nalepke, ki potrošnikom pomagajo razumeti in zmanjšati njihov okoljski vpliv;
43. poziva Komisijo, naj oblikuje oznako „Natisnjeno v Evropi“;
44. poziva države članice in deležnike v knjižnem sektorju, naj oblikujejo načrte za preprečevanje in odstranjevanje odvečnih knjig in knjig z napako znotraj zelenega prehoda sektorja, vključno s podpiranjem programov tiskanja na zahtevo in omejevanjem mletja knjig, zlasti v povezavi z obnovo zbirk;
45. poziva Komisijo in države članice, naj spremljajo proizvodnjo papirja in črnila ter podprejo razvoj industrijskih zmogljivosti evropskega knjižnega sektorja, da bi zmanjšali emisije ogljika s tiskanjem knjig v Evropi, tudi knjig za otroke in mlade;
46. poziva Komisijo, naj oblikuje jasne smernice za izvajanje uredbe o krčenju gozdov, pri tem pa upošteva posebno naravo in zahtevnost verige knjižnega sektorja, da bodo obveznosti različnih akterjev ostale sorazmerne in izvedljive;

47. je seznanjen z uporabo umetne inteligence v sektorju, kot so avtomatizirana analiza besedil, označevanje metapodatkov, spletna najdljivost in strokovna orodja strojnega prevajanja;
48. poudarja, da mora biti usposabljanje na področju umetne inteligence, vključno z zbiranjem podatkov in njihovimi viri, pregledno;
49. spodbuja države članice in Komisijo, naj podprejo usposabljanje za tiste, ki so vključeni v knjižni sektor, da bi pridobili znanje in spretnosti, potrebne za uspešno prilagajanje spremembam, povezanim z umetno inteligenco;
50. poziva Komisijo, naj podpre raziskovalne in inovacijske projekte o uporabi umetne inteligence, da bi povečala učinkovitost sektorja, zlasti kar zadeva okoljsko trajnostnost in dostopnost, na primer prek programa Obzorje Evropa;
51. poziva Komisijo, naj podpre nacionalne pobude za izmenjavo podatkov in standardizacijo ter naj zbira podatke o evropskem knjižnem sektorju kot celoti, da bi bolje razumela izzive, s katerimi se srečuje ta sektor, in ga še naprej podpirala v procesu z optimizacijo prizadevanj za proizvodnjo, distribucijo in trajnostnost;
52. poudarja pomen zbiranja podatkov od založnikov, da bi prikazali izvor vseh delov knjige skozi celotno proizvodno verigo, vključno z informacijami o kraju izvora in certificiranju uporabljenega materiala;
53. poziva države članice, naj zaposlenim v knjižnem sektorju zagotovijo dostojne delovne pogoje, vključno s pravičnim plačilom za prevajalce in avtorje;
54. ugotavlja, da ženske sicer predstavljajo večino zaposlenih v knjižnem sektorju, vendar so še vedno premalo zastopane na višjih vodstvenih položajih;
55. poziva, naj se v državah članicah za knjige uporablja ničelna stopnja davka na dodano vrednost ne glede na obliko ali način dostopa, da bi tako podprli gospodarstvo, temelječe na znanju, spodbujali branje in promovirali njegove vseživljenjske koristi;
56. poudarja, da je treba poskrbeti za pošteno konkurenco in preglednost lastništva založniških hiš na knjižnem trgu, da bi potrošnikom zagotovili izbiro in kulturno raznolikost; opozarja na nepošteno prakse nekaterih dominantnih tržnih akterjev, ki zlorabljajo svoj položaj na škodo manjših akterjev v vrednostni verigi;
57. poudarja vlogo, ki jo ima brezplačna ali poceni dostava, ki jo ponujajo nekatere prevladujoče spletne platforme, da bi pritegnile potrošnike, in da to vpliva na pošteno konkurenco, zlasti za neodvisne knjigarne;
58. poziva k interoperabilnosti e-knjig med napravami, saj bi morali imeti potrošniki možnost, da knjigo kupijo pri katerem koli dobavitelju ne glede na vrsto elektronske bralne naprave ter da imajo dostop do e-knjig, jih berejo, hranijo in prenašajo v katerikoli obliki;
59. poziva Komisijo, naj na področje uporabe akta o digitalnih trgih uvrsti interoperabilnost med oblikami e-knjig in napravami za njihovo branje;

60. poziva Komisijo in države članice, naj spremljajo, kako učinkovito prevladujoči akterji na spletnem trgu izvajajo akt o digitalnih trgih in izpolnjujejo svoje obveznosti;

o

o o

61. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.